

360 Lib. IV. P. II. Persecutiones, & Marty.

Gen. 4. 26. lere Gene. 4. 26. Qua de causa Sethus, & Enos cum suis, diras afflictiones à Cainitis patiebantur; quas suspicari possimus ex inata malis adversum bonos antipathia: sic enim perpetuum seculis omnibus deinceps fuit, ut probos improbi variis modis vexarent. Ideo forsan Sethus filium suum appellavit *Enos*, id est, hominem miserum, afflictum, ærumnosum, certæ morti addictum, à verbo *Hebraeo anæst.* id est, dolere. Noverat quippe Seth hanc futuram suorum, nempe justorum fortem in hac vita: *Omnes enim qui volunt p̄ vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur,* 2. ad Timo. 3. 12, ad Hebr. 11. à v. 37. lege quæ obseruavi lib. 1. cap. 2. §. 3.

1245 Sequitur Cainan primogenitus Enos: Cainan verò S. Hiero. in nomini. Hebrai. interpretatur *lamentationem*. Unde rectè noster Salianus ad Annū mundi 396. suspicatur, non desuisse, cùm is editus est in lucem, lamentandi materiam ob injurias à Cainitis acceptas, possessiones erexit, aliaque mala verbo factisque irrogata: impietas enim Cainitarum progreßa his temporibus fuit, malo semper superante. Successerunt Malaleel, Jared, Henoch, non filius Caini, sed Jared, septimus ab Adamo, vir admodum illustris, sacrificie uruisque testamenti litteris celebratus. Gene. 5. 22. Ecclesia. 44. 16. ad Hebræ. 11. 5. & c. 6. 8. Ubi plausisse Deo dicitur, & ambulasse cùm Deo, quia licet alii multi viri pii, & justi vivebant, solus Enoch hac laude ornatur, propter raram, & singularē ejus sanctitatem: sancte quidem inculpateque vivebat: Dei non solum amicitia, sed etiam præfentiā, & familiaritate gaudebat; cælestem, & Angelicam in terris vitam ducebat. Postquam verò Henochus genuit Mathusalem, & hic Lamechum (non illum, qui atnepos Caini fuit, & ejusdem interfector) sed virum piū, & insignem in filiis Dei; translatus ipse est sine morte in paradisum terrestrem, ut præluecat in fine mundi, quò à Deo reservatur, & destinatur, & Antichristum extinguat sanguine suo, ut loquitur Tertulli. lib. de ani. c. 50. lege Ecclesiasticum c. 44. 16.

1246 Mortuo Adamo, translato Enocho, ac deinde mortuo Setho, nascitur Lamechi filius Patriarcha magnus Noe, in Scripturis sanctis celebrissimus: in quo probitas Mathusalæ & Lamechi se abunde prodit. A mortuo Setho usque ad diluvium agnoscunt Hebrei, multique alii generalem morum everitionem. Torrens iniquitatis in Cainitis persecutorib⁹ impii ultra retineri non poterat, quia posteriores erant deteriores: nec solum imitabantur priorum vitia, sed & superabant in dies: interim nec à bellis, nec à latrociniis, & tyranide abstinendo. Divexabant ubique pios, & justos. Ad hæc tempora pertinet illud Gen. 6. 1. *Cumque capient homines multiplicari super terram, & filias precreaserent, videntes filii Dei filias hominum quid essent pulchra, accepérunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant. Appellantur filii Dei posteritas Sethi, & filii hominum posteritas Caini.* Ex commixtione Sethianorum cum Cainitis procreati sunt illi, quos scriptura *Gigantes* appellat, Gene. 6. 4. Nonnulli exsiliant, hos Gigantes non pro stature maximæ hominibus esse acci-

piendos, sed pro Tyrannis. Esto improbabile hoc sit; illud unum ad rem nostram exploratum, hoc Gigantes bellicosos tuisse, ac robustos, facile in tyranicam ferociam, violentiam delapsos, qui odio adversus justos, & pios vehementer inflammati Ecclesiam Dei immanissime persequebantur. Atque inde *Gigantes* dicti, Hebraicè *nephilim* à radice *naphal*, id est, cadere, concidere, irrue, cadere facere, prostertere: quasi dictas *invadentes, irruentes, cadentes cum impetu in alios*. Symmachus, teste Hieronymo, vertit: *violenter irruentes.* Et pro violentis, cruentisque Tyrannis, capiuntur apud Isaiam c. 26. Isa. 26. 14.

2. Tim. 3. 12. ad Heb. 11. 37. S. Hiero.

Impietas Cainitarum in dies adamit.

Nascitur Noe, recruxus deficit Cainitarum persecutio.

Gene. 6. 1.

Gigantes procreati Tyrami.

Veteris Ecclesiæ. Cap. IV. 361

aqua è terra per innumeris cavitates influunt, mare exundat, in ingenti pluvia magna cæli fenestræ aperiuntur. Elevatur interim arca, quæ typus extitit Ecclesiæ divexatae & divexationibus ipsi magnificatae; medius in undis impunè fluit, gubernante Deo, qui navigantes servavit incolumes à communī pernicie; interim magnis circumfrentium aquarum voluminibus impii omnes, & Tyranni persecutores ad ima devolvuntur, & miserè pereunt.

C A P. IV.

Persecutiones Ecclesiæ à diluvio usque ad Josephi Patriarchæ obitum.

1248 Post mundi renovationem per diluvium, secuta est nova & ingens hominum multiplicatio, aucti liberis sunt filii Nœmi, Semus, Chamus, & Japhetus: inter quos, eorumque filios ac nepotes facta est orbis terrarum distributio, autore Deo, & administro Noe: imò nova hominum divisio subinde orta in bonos veros Ecclesiæ filios, & malos Ecclesiæ persecutores. Dicam compendio usus qua ratione. Nœmus cùm in ebrietatem incidisset, illuditur à Chamo patre Chanaani, imò & ab ipso Chanaano, ut tradit Theodoretus, ex Hebrais: operitur à Semo, & Japheto, patris nuditas, à quo maledicuntur non Chamus (qui non ita pridem à Deo benedictionem accepérat) sed Chanaanus, sub cuius nomine maledictionem imprecatur Nœmus Chananeis posteris Chanaani: *Hec fuit prima gens, quæ Deum ignoravit* (ait Laetantius lib. 2. c. 14.) *quoniam princeps ejus & conditor cultum Dei à Patre non accepit maledictus ab eo, atque ignorantiam divinitatis minoribus suis reliquit.* Vides omnibus sceleratis exitio datis in diluvio, nihilominus impietati se dedisse homines? Improbis & impius Chamus; improbus & impius ejus filius Chanaan; improbi, & impii uruisque posteri Chanaæi.

1249 Benedicuntur à Patre Semus, & Japhetus, qui sanctimoniam, & prudentiam, morumque gravitate splenduerunt, Semus præfertim, cuius benedictio cæpit impleri in carnibus ejus posteris Judæis, sed completa est in Christo, & Christianis, Japheti autem benedictio impleta est in Gentilibus populis, qui ab illo propagati sunt, & perfectius impletur in Ecclesiæ Christianæ filiis. Qua de re legendi Interpretes ad c. 9. Genesim, & S. Augusti, in libris de civit. Dei, & S. Ambro. lib. de Noe, & arca. Ex his Noemi filius, & Chramus, & Chama filii Noe, vir audax, & Turris Babel insana substructionis ab improbissimis hominibus aedificatur. Quo autem fine Josephus Josephus ostendit lib. 1. antiqu. cap. 4. *Hanc superbiam, Deique contemptum excitavit in eis Nabrodes nepos Chami filii Noe, vir audax, & Turris Babel insana substructionis ab improbissimis hominibus aedificatur.* Subinde jaclans non Deo, sed propriæ virtuti præsentem felicitatem eos debere: atque itapau latim rem ad tyranidem traherat, ratus fore ut homines ad se deficerent à Deo, si se illis ducem præberet, operam suam offerens contra novum aliud diluvium intentantem. Turrim enim se adiicaturum excelforem, quā quo aqua posset ascendere, & insuper majorum suorum interitum ulturum. Vulgus autem facile Nabrodis placitis obtemperabat, ignavum, ratus Deo cedere. Tam horrendam, tamque Diabolicam Nemrodi malitiam, & dementiam fuisse, Josephus arbitratur. Cui planè videtur consentire S. Augusti lib. 16. de civi. Dei c. 4. qui putat idcirco Nemrodum dici venatorem contra Dominum. Dum turris extruitur, confunduntur linguae extruentium, implentur cuncta confusione & numero LXX. linguarum. Neque alii machinis Deus castigavit potentium, impiorumque hominum superbiam, atque inconsuetam temeritatem. Post dispersas reliquas gentes, Nemrodus substitut Babylone, quam fundavit, & appellavit Babel. Unde non destitit Ecclesiæ divexare.

Propagata est familia Semei usque ad Abramum, à quo tota Abrahamitarum natio. Fuit genere Chaldæus, patria, nativitate

Hb atque

Gene. 10. 8. *Nemrod capi potens in terra, & erat robustus venator coram Domino. Ad hoc exiit proverbiu. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.*

scriptura loquitur Gene. 10. 8. Nemrod capi potens in terra, & erat robustus venator coram Domino. Ad hoc exiit proverbiu. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

362 Lib.IV.P.II.Persecutiones, & Martyr.

*Thare do-
mas pia.*

aque habitatione Uræus, natus ex patre Thare Gene. 11.28. & c.15. 7. De cuius familia scribit S. August. lib.16. de de civi. c.12. verum Dei cultum conservasse : Apud Chaldeos cum jam tunc superstitiones impie prævalebant, quemadmodum per ceteras gentes ; una igitur Thare domus erat, de qua natus est Abraham, in qua unius veri Dei cultus remanserat. Planè credibile est familiam hanc diras vexationes perpeccas ab impiis & immanissimis hominibus idololatriæ deditis, ut jam ostendo.

An Abramus, ejusque frater Aran Martyribus accensendi.

1251 *S*unt qui existimunt non contemnentes fidei Scriptores inter alia multa, quæ familia Thare perpeccata est à Chaldeis idololatriæ ; Abramum, ejusque fratrem Aran tantæ fuisse fidei & charitatis in Deum, ut pro ipso ambo in ignem se mitti permisissent : Abramus inde, Deo ipso miraculosè conservante, illæsus prorsus exiit : Aron vero, qui tantæ fidei, & virtutis non erat, quanta prædictus Abramus, incendio illo consumptus interit. Ita arbitrantur Hebrei magistri communiter apud Lyranus, & alios ad c.11. Genesios exppositores. Sed audiendus S. Hieronymus est hac in quaestio. seu traditio. Hebraicis in Genesim : *Vera est igitur illa Hebreorum traditio, quod egressus sit Thare cum filiis suis de igne Chaldeorum, & quod Abraham Babylonio vallatus incendio, qua illud adorare nolcat, Dei sit auxilio liberatus, & ex illo tempore ei dies vita, & tempus reputetur etatis, ex quo confessus est Dominum, spem idola Chaldeorum.* Applaudunt huic Hebraeorum traditioni Rupertus lib. 5. in Gene. c.2. Lyranus, & Burgenis in quadam sua additione ad postillam Lyrani super c. 11. Genesim, & ibidem noster Cornelius, & nonnulli alii ex interpretibus.

S. Hiero.

*Abraham
in igne con-
iectus in
fidei causa.*

Gene. 15.

Cosmogra.

*Abraham
convellit
opinionem
de igne
Deo.*

1252 Probatur ex ipsis sacris Litteris non male. Primò ex Gene. c. 15. 7. *Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Chaldeorum.* Atqui, *Ur Hebraicæ, est caminus ignis, flamma, incendium, & Vulgato super Iffiam doctrina locus, vel si mavis litterarium gymnasium.* Unde ex Hebreo sic locum transferas : *de foco, vel incendio Chaldeorum : vel de doctrina, seu loco doctrinae, id est, à gymnasio, scholaque lapientum.* Chaldei enim absoluta appellatione sapientes quidam, areoli, ac magi apud Babylonem dicebantur, ut claret ex Danie. c.2. Horum Chaldeorum, seu sapientum curæ erat Deorum, ignis præsertim, cultus demandatus. De quibus Antiquus Cosmographus sic ait : *Nurierunt Babylonii doctos viros, quos Chaldeos vocabant, & ii ad cultum ignis evani deputati, philosophanturque per omnem vitam peritissimi Astrologia habui.* Autem igitur est Abramus publicè argumentis convellere receptionem in scholis opinionem de igne Chaldeorum Deo, & Deum verum cali mandique creatorem & rectorem unum esse rationibus demonstrare. Atque hac de causa in ignis caminum, quem in eisdem gymnassis veluti Deum suum perpetuo conservabant, iudicem Chaldei, id est, sapientes ignis cultui deputati, præ pudore convidi, Abramum conseruerunt tanquam sui

Numinis contemptorem : sed divina virtute ex incendio liber evasit. Quem sensum non violenter admittunt relata Genesim verba : quibus celebratur eductio, & liberatio Abrahama ex Ur Chaldeorum, quasi res magna, & admirabilis. Et certè videtur Ecclesiæ usus hanc approbare interpretationem, cùm in commendatione animæ, dum est in agone, legitur Abraham de Ur Chaldeorum liberatio : *Libera Domine animam servi tui, sicut liberasti Abraham de Ur Chaldeorum.*

1253 Deinde probatur ex lib. 2. Esdræ c. 9. 7. *Tu ipse Dominus Deus, qui elegisti Abram, & eduxisti eum de igne Chaldeorum.* Vides pro, de Ur Chaldeorum, posuisse sacram Scriptorem, de igne Chaldeorum ; Vi-

2. Esdr. 9.

detur plane ignis hic capi propriè, & non pro civitate, ubi habitavit Abraham, sed pro incendio, in quod à Chaldeis injectus est, & ex quo per miraculum à Deo liberatus fuit. Hæc simplex interpretatio ; violenta autem illa, quæ pro nomine proprio ejus notationem aut significationem adhibet, etiæ exemplis eam firmare contendat noster Sanctius in suis ad Esdram commentariis. Tuentur nostrum Lyranus, Burgenis, Cornelius, & alii. Neque obstat, quod hujus miraculosa liberationis non meminerint Josephus, Philo, & Paulus ad Heb. 11. quia (ut sapienter notat noster Cornelius) illi tantum fere referunt ea, quæ habentur in sacra Scriptura, ut sæpe de se profiteret Josephus. Moyses etiam id ipsum tacuit, quia compendio omnia tam Adami, quam aliorum usque ad Abrahami vocationem perstringit gesta.

1254 Expendo quoque ut Hebraorum traditioni splendor conciliatur, testimonium libri Sapientiae c. 10. v.5. ubi sermo est, juxta com-

Sapi. 10. 5.

muniens expitorum mentem, de Abrahamo, ejusque pietate, religione, & fortitudine, qui à Dei sapientia conservatus irreprehensibilis est : *Hæc & in consensu nequitia, cum se nationes contulissent scivit Justum, & conservavit sine querela Deo & in fili misericordia fortis custodivit.* Gracè paulo alter, & longè clarius habetur : *Hæc etiam, cum in concordia malitia gentes commixtæ fuissent, vel congregatae : aut ; hec etiam gentibus confusis per consensum malitia, cognovit, five invenit Justum : & conservavit illum Deo inculpatum : & in filiis misericordiam fortis custodivit.* Sermonem esse de confusione linguarum, qua punica sunt gentes conspiratae ad ædificationem turris Babel, autore, & conspiratore Nemrodo Tyranno, & idololatra ; multi arbitrantur apud Lorium nostrum, & Jansenium. Nam juxta Hebraorum chronologiam, potuit Abraham interfuisse turris ædificationi, sed ei non consensit, neque conditoribus qui idolis fit edifica-
*tioni tur-
ris Bab-*

*Abraham
in igne
Deo.*

Gene. 11. 3.

*In laterib-
us Ba-*

*bel nomina
adificantia*

forna-

Veteris Ecclesiæ. Cap. IV.

363

fornacem, quod Scriptura dixit eo Gene. capite, *Celebremus nomen nostrum*) & accepérunt singuli quique lapides suos, extra viros duodecim, qui noluerunt accipere : & hæc nomina eorum : Abraham, Nacer, Lotb, Ruge, Tenute, Zaba, Armadaib, Jobab, Esar, Abimael, Saba, Arephim : & comprehendit eos populus terra, & adduxerunt ad principes suos, & dixerunt hi sunt, qui transgressi sunt consilia nostra, & nolum ambulare in viis nostris. Et dixerunt ad eos duces, quare nolūstis mittere singuli lapides cum populo terra ? Et illi responderunt : non mitimus vobiscum lapides, neque conjungimur voluntate vestre, unum Dominum novimus, & ipsum adoramus, etiæ nos mititis cum lapidibus vestris in ignem, non consentiemus vobis. Vides piorum virorum constantiam, & subeundi martyri defiderunt ?

1255 Audi item quid Philo subjungat ; scribit enim, in carcere ad septem dies fuisse coniectos, custode Principe Jeclam ; & quia hic dux Deo serviebat, hos duodecim viros liberare constituisse, eisque fugiendo facultatem concessisse. Unus Abramus fuisse noluit, cujus hæc ad Jaclam verba : *Et nunc vivit, in quo confido, quia non movebor de loco meo, in quo posuerunt me, & si fuerit aliquod peccatum meum, ut consumens consumar fiat voluntas Dei.* Elapsis septem diebus, cum solus Abramus carcere detenus reperiatur, nolleque ignem Deum illo superfluo cultu adorare ; accipientes eum construxerunt caminum, & incenderunt igne, & lapides concretatos miserunt in caminum, atque ipsum etiam Abramum. Deus autem commovit terræ motum grandem, & ebulliens ignis de camino exilivit in flammas, & combusit omnes circumstantes, & concremati sunt octoginta tres : Abramus autem nulla facta læsura exiit, & cecidit caminus ; & cognominaverunt locum nomine Abramæ, & lingua Chaldaea deli. Haec tenus Philo fere eisdem verbis. Quibus videntur consonare Sapientiae verba : *Et in consensu superbie, cum se contulissent (se, id est, nomina sua in lateribus inscripta ; cum lateres conscriptos in caminum cum Abramino contulissent) invenit inculpatum justum (quia noluit consentire cum reliquis viris, ut reliqui undecim consentire noluerunt, cum Filii Dei essent) & in filiis misericordia fortis (Gracè constantem) custodivit.* Illos viros, qui fugerant, filios vocati, inter hos igitur filios, quos divina misericordia liberaverat, solum Abramum constantem, & fortis custodivit miraculosè, qui se in camino comburendum tradidit. Hanc esse genuinam loci hujus interpretationem judicabit qui Jansenii, & aliorum expositiones textui parum congruas, & violentas expenderit. Illud tamen observo ; juxta hanc Philonis exiffiationem videri Abramum bis in ignem fuisse projectum in fidei causa ; semel ab impiis turris Babel extructoris ; & iterum à Chaldeis idololatriis.

1256 His ergo satis probabiliter præmissis, probabile cuivis erit non admodum scrupuloso viro, Abramum in album Martyrum veteris testamenti posse referri ; cum in fidei odium ab idololatriis illis Tyrannis in ignem fuerit immisus : nam licet mortuus in Egyptum, ubi tantum apud Egyptios publica Abramis academia. Sacer-

P. Ildeph. de Flores de Agone Martyr.

*Insti-
to anti-
res fuis-
ti Mat-
& Ch-
ni.*

*Duo
rum
Chri-
comit-
tium*

Nu.

Rup

*Abraham
è carcere
fugere no-
luit.
Phi.*

*An etiam
Aran ?*

Sap. 4. 12.

*Gen. 12. 5.
Multi ad
Dei cultum
traduxit,
ut vera re-
ligionis
Doctor, &
Magister.*

Chaldeæ.

*Abraham
Martyr
appellan-
dus.*

*Publica
Abramis
academia.*

Hh 2 Sacer-